

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Elatusapu](#) > Slovakia

Elatusapu

 Slovakia

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä käsitteillä ”elatusapu” ja ”elatusvelvollisuus” tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusavusta ja elatusvelvoitteista säädetään perhelaissa 36/2005 (jäljempänä ”perhelaki”). Perhelaissa erotetaan seuraavantyyppiset elatusvelvollisuudet:

1. vanhempien elatusvelvollisuus lapsia kohtaan
2. lasten elatusvelvollisuus vanhempia kohtaan
3. muiden sukulaisten välinen elatusvelvollisuus
4. aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus
5. avioerotilanteessa maksettava hyvitysluonteinen korvaus
6. yksinhuoltajaäidin elatukseen ja tiettyihin kuluihin maksettava korvaus.

Teoreettisesta näkökulmasta elatusavun käsite sanan laajassa merkityksessä luokittelee luonteeltaan taloudelliset perheoikeudelliset suhteet varallisuussuhteiden erityistapauksiksi perheoikeudessa. Niiden riippuvuus henkilökohtaisesta perheoikeudellisesta suhteesta on tässä erityisen ilmeinen.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien elatusvelvollisuus lapsia kohtaan on lakisääteinen velvollisuus, joka on voimassa niin kauan kuin lapset eivät pysty elättämään itseään. Oppivelvollisuuden loppuunsaaminen ei välttämättä merkitse sitä, että lapsi kykenee elättämään itsensä. Vanhempien elatusvelvollisuus lapsia kohtaan on voimassa heidän valmiuksistaan, mahdollisuuksistaan ja taloudellista tilanteestaan riippuen sen ajan, kun lapsi valmistautuu tulevaan ammattiinsa esimerkiksi opiskelemalla kokopäiväisesti korkeakoulussa. Täysi-ikäiseksi tulolla ei ole oikeudellista merkitystä elatusvelvollisuuden voimassaolon kannalta. Se, mistä lähtien lapsella on ”kyky elättää itseään”, määrittyy tapauskohtaisesti. Tuomioistuin arvioi kunkin tapauksen erikseen sen erityispiirteiden perusteella. Kyky elättää itseään tulkitaan yleensä laajasti valmiutena tyydyttää itsenäisesti (omin varoin) kaikki tarpeet tai tarpeelliset elinkustannukset. Edellytyksenä on, että tämä valmius on pysyvä. Luonteeltaan satunnaisia tuloja ei voida katsoa valmiudeksi tyydyttää tarpeensa itsenäisesti.

Käytännössä tuomioistuimet lähtevät siitä, että vanhempien elatusvelvollisuus on käsitteenä joustava, koska verisiteet ovat ajallisesti rajoittamattomia. Tämän vuoksi elatusvelvollisuus voidaan uusina esimerkiksi siinä tapauksessa, että lapsi päättää opiskella myöhemmin, jos hän ei esimerkiksi pääse korkeakouluun välittömästi päätettyään opintonsa toisen asteen oppilaitoksessa. Lapsen valmistautumiseksi tulevaan ammattiinsa on oikeuskäytännön mukaan – ottaen huomioon koulutusta vastaavien työpaikkojen kulloinkin tarjonta vastavalmistuneille – mahdollista katsoa myös jatko-opinnot, jotka suorittanut voi löytää työpaikan muualta kuin siihenastisten opintojensa alalta.

Elatusvelvollisuuden päättymisen arviointi on yksinkertaisempaa silloin, kun lapsi saa säännöllisiä tuloja ammatinharjoittamisesta, yritystoiminnasta tai vastaavasta. Työmarkkinoilla vallitseva tilanne, monien erilaisten

koulutusmuotojen ja oppilaitosten olemassaolo, koulutuksen hyödyntämisen edellyttämät täydentävät kielitaitotarpeet, uudelleen- ja täydennyskoulutus, ulkomaanharjoittelu ja lisäpätevyyden tarve asettavat tuomioistuimelle omat vaatimuksensa sen määrittäessä, milloin lapsi pystyy elättämään itsensä. Perustellusti voidaan ottaa huomioon jotkin näistä koulutusmuodoista muun muassa siinä tapauksessa, että elatusvelvollinen vanhempi on hyvin toimeentuleva. Samalla on tarpeen ottaa huomioon lapsen kiinnostuksen kohteet, kyvyt ja lahjakkuus, jotta hän saisi asianmukaiset edellytykset hyödyntää niitä ammatissaan. Toisaalta on oikeutettua vaatia näihin taitoihin vetoamista aikaisessa vaiheessa, jottei vanhempien elatusvelvollisuutta väärinkäytettäisi vain siksi, että asennoituminen työhön on kielteinen (esim. työsuhteen mielivaltaisen päättäminen).

Kahdeksantoista vuoden ikärajalta on merkitystä menettelyllisestä näkökulmasta. Lapsen täysi-ikäiseksi tuloon saakka tuomioistuin voi aloittaa elatusapua koskevan menettelyn myös omasta aloitteestaan, mutta tämän jälkeen vain hakemuksesta. Täysi-ikäisen lapsen tekemä hakemus on osoitettava toiselle tai molemmille vanhemmista. Siinä on mainittava haetun elatusavun määrä ja ajankohta, josta alkaen sitä haetaan maksettavaksi. Täysi-ikäisen lapsen elatushakemus sitoo tuomioistuinta, koska kyse ei ole alaikäisten oikeudellista suojelua koskevasta asiasta, josta säädetään muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain (*Civilný mimosporový poriadok*) 111 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Jos elatusapuun oikeutettu ja elatusvelvollinen eivät pääse sovintoon, elatusvelvollisuudesta päättää toimivaltainen piirituomioistuin (okresný súd). Lukuun ottamatta tapauksia, joissa on kyse vanhempien elatusvelvollisuudesta alaikäisiä lapsia kohtaan, tuomioistuin aloittaa menettelyn elatusapuun oikeutetun (kantajan) hakemuksesta elatusvelvollista (vastaajaa) vastaan. Alaikäisen lapsen elatusta koskevan menettelyn tuomioistuin voi aloittaa myös oma-aloitteisesti muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 23 §:n nojalla, kun kyse on alaikäisten oikeudellista suojelua koskevasta asiasta.

Jokainen voi toimia tuomioistuimessa itsenäisesti menettelyn asianosaisena (oikeudenkäyntikelpoisuus) siltä osin kuin hän voi omien toimiensa kautta saada oikeuksia ja velvollisuuksia. Luonnollisella henkilöllä, joka ei voi toimia tuomioistuimessa itsenäisesti (esim. alaikäisellä lapsella), on oltava laillinen edustaja (riita-asiain siviiliprosessilain (*Civilný sporový poriadok*) 68 §).

Riita-asiain siviiliprosessilaissa ja muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilaissa erotetaan asianosaisten lakisääteisen edustuksen ohella valtakirjaan perustuva edustus ja tuomioistuimen päätökseen perustuva edustus.

Kumpikaan vanhemmista ei voi edustaa alaikäistä lastaan, jos on kyse oikeustoimista, joissa voi vallita ristiriita vanhempien ja alaikäisen lapsen etujen välillä tai saman vanhemman edustamien useampien alaikäisten lasten etujen välillä. Tällöin tuomioistuin määrää alaikäiselle lapselle uskotun miehen edustamaan häntä menettelyssä tai tietyssä oikeustoimessa. Kyseisen oikeudenkäyntiasiamiehen slovakinkielinen nimitys on kolízny opatrovník.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Ks. vastaus kysymykseen 3.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Alueellinen toimivalta määritellään muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 3 §:ssä ja asiallinen toimivalta riita-asiain siviiliprosessilain 12 §:ssä. Ensimmäisen oikeusasteen käsittelyssä toimivaltaisia ovat pääsääntöisesti piirituomioistuimet. Yleensä menettelyssä on toimivaltainen sen asianosaisen tuomioistuin, jota vastaan hakemus on esitetty (vastaajan tuomioistuin). Toisin sanoen kyseessä on vastaajan yleisen tuomioistuimen perusteella määräytyvän toimivallan periaate. Vastaajan yleinen tuomioistuin on tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänellä on asuinpaikka, tai (jos hänellä ei ole asuinpaikkaa) tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän

oleskelee. Tästä periaatteesta poiketaan yksittäisissä erityistapauksissa, joista säädetään nimenomaisesti muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilaissa. Alaikäisen lapsen elatusta koskevassa asiassa on toimivaltainen tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella alaikäisellä lapsella on asuinpaikka vanhempien sopimuksen, tuomioistuimen päätöksen tai muiden ratkaisevien seikkojen perusteella (muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 112 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksinomainen alueellinen toimivalta).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Vrt. vastaukset kysymyksiin 3 ja 4.

Kantaja (elatusapuun oikeutettu), jolla on asianosaiskelpoisuus, voi pyytää asian vireillepanoa suoraan toimivaltaiselta tuomioistuimelta ilman edustajaa.

Vireillepanoa koskevan hakemuksen yleiset vaatimukset sisältyvät riita-asiain siviiliprosessilain 127 §:ään: hakemuksesta on käytävä ilmi tuomioistuin, jolle se on osoitettu, hakemuksen tekijä, hakemuksen aihe ja hakijan vaateet, ja se on allekirjoitettava.

Yleisten vaatimusten lisäksi menettelyn aloittamista koskevassa hakemuksessa on oltava tietyt erityistiedot, joista säädetään muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 25 ja 26 §:ssä. Hakemuksessa on mainittava haetun elatusavun määrä ja ajankohta, josta alkaen sitä haetaan maksettavaksi.

Hakemus voidaan tehdä kirjallisesti joko paperimuotoisena tai sähköisesti. Jos hakemus toimitetaan sähköisesti ilman erikseen säädettyä varmennusta, se on lisäksi toimitettava kirjallisessa muodossa tai sähköisesti siten, että se varmennetaan erikseen säädetyllä tavalla. Elatusapuasioissa hakemus voidaan tehdä myös suullisesti siten, että tuomioistuimen kanslia kirjaa sen.

Hakemuksesta on toimitettava riittävä määrä kopioita liitteineen, niin että tuomioistuimelle jää yksi kopio ja jokainen asianosainen saa tarvittaessa yhden kopion liitteineen. Mikäli asianosainen ei toimita riittävää määrää kopioita ja liitteitä, tuomioistuin teettää kopiot asianosaisen kustannuksella.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Tuomioistuimen yksittäistä toimista ja menettelyistä maksettavista oikeudenkäyntimaksuista säädetään oikeudenkäyntimaksuja ja rikosrekisteriotemaksuja koskevassa Slovakian kansallisneuvoston laissa 71/1992. Maksut peritään oikeudenkäyntimaksujen hinnaston mukaisesti. Näissä säännöksissä määritellään myös, missä laajuudessa oikeudenkäyntimaksuista voidaan myöntää vapautuksia henkilökohtaisista tai aiheeseen liittyvistä syistä.

Elatusavun kannalta ovat tärkeitä seuraavat säännökset:

Aiheeseen liittyvistä syistä myönnettävän vapautuksen piiriin kuuluvat alaikäisten oikeudellista suojelua koskevat asiat. Näin ollen myös alaikäisen lapsen elatusapua koskevat asiat on vapautettu oikeudenkäyntimaksuista.

Henkilökohtaisista syistä on oikeudenkäyntimaksuista vapautettu

- kantajat menettelyissä, jotka koskevat elatusavun määrittämistä, korottamista, viivästyskorkojen perimistä sekä elatusvelvoitetta koskevan ulkomaisen päätöksen tunnustamista tai täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista,
- yksinhuoltajaäidit menettelyissä, jotka koskevat elatusapua sekä tiettyjen raskauteen ja synnytykseen liittyneiden kustannusten korvaamista.

Oikeudenkäyntimaksujen hinnaston kohdassa 8 mainitaan aviopuolisoiden välistä elatusapua ja eronneen aviopuolison elatusapua koskevista menettelyistä perittävien oikeudenkäyntimaksujen suuruus:

Kohta 8

a) hakemukset, jotka koskevat aviopuolisoiden välisen elatusavun, eronneen aviopuolison elatusavun ja muiden sukulaisten välisen elatusvelvollisuuden määrittämistä tai korottamista 2 % vaateen suuruudesta ja vähintään 16,50 euroa.

b) hakemukset, jotka koskevat aviopuolisoiden välisen elatusavun, eronneen aviopuolison elatusavun ja muiden sukulaisten välisen elatusapuvelvoitteen pienentämistä tai lakkauttamista 2 % vaateen suuruudesta ja vähintään 16,50 euroa.

Jos hinnastossa ei mainita yksittäisen maksun suuruutta eikä asia kuulu henkilö- tai aihekohtaisista syistä myönnettävien vapautusten piiriin, sovelletaan oikeudenkäyntimaksujen hinnaston 1 kohdassa mainittuja maksuja.

Kohta 1

Asian vireillepanoa koskeville hakemuksille, ellei maksusta ole määrätty erikseen,

6 %, mutta vähintään 16,50 euroa ja enintään 16 596,50 euroa, kaupallisissa asioissa

a) vaateen (korvauksen) tai asian kohteen arvosta

enintään 33 193,50 euroa.

Tuomioistuin myöntää hakemuksesta vapautuksen oikeudenkäyntimaksuista, jos tätä voidaan perustella osapuolen tilanteella (riita-asiain siviiliprosessilain 254 §). Osapuolten tilanne on näytettävä toteen, jotta tuomioistuin voi ratkaista hakemuksen.

Oikeusavun tarjoamisesta ja välittämisestä oikeusapukeskuksen kautta luonnollisille henkilöille, jotka varattomuuden vuoksi eivät voi hyödyntää lakipalveluja oikeuksiensa käyttämiseksi ja suojelemiseksi asianmukaisesti, ja tarjottavan oikeusavun laajuudesta säädetään laissa N:o 327/2005 varattomien henkilöiden oikeusavusta ja oikeusalan ammattelaisten koskevan lain 586/2003 ja elinkeinolupalain 455/1991, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 8/2005, muuttamisesta. Kyseisessä laissa vahvistetaan edellytykset oikeusavun tarjoamiselle, oikeusavun hakemista koskeva menettely luonnollisille henkilöille ja toimivaltaisille viranomaisille sekä oikeusavun tarjoamisen institutionaalinen kehys.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Slovakian lainsäädännössä ei säädetä elatusavun konkreettisesta suuruudesta.

Perheoikeudellisissa asioissa on tarpeen arvioida kukin tapaus erikseen sen erityispiirteiden perusteella. Laissa ei sen vuoksi täsmennetä elatusavun konkreettista suuruutta. Varsinkaan perheoikeudellisissa asioissa lainsäädäntö ei kykene eksplisiittisesti ja kokonaisvaltaisesti vastaamaan elämän monimuotoisuuteen.

Perhelain 75 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin ottaa elatusavun määrittelyssä huomioon elatusapuun oikeutetun oikeutetut tarpeet sekä elatusvelvollisen ansaintikyvyn, mahdollisuudet ja taloudelliset olosuhteet. Tuomioistuin ottaa huomioon elatusvelvollisen ansaintikyvyn, mahdollisuudet ja taloudelliset olosuhteet myös tapauksissa, jossa elatusvelvollinen ilman painavaa syytä luopuu ansiotyöstä, tulonlähteestä ja varallisuudesta. Samoin se ottaa huomioon mahdolliset elatusvelvollisen ottamat kohtuuttomat taloudelliset riskit.

Mitä tulee vanhempien elatusvelvollisuuteen lapsia kohtaan, kummankin vanhemman on osallistuttava lastensa elatukseen omien kykyjensä, mahdollisuuksiensa ja taloudellisten olosuhteidensa mukaisesti. Lapsella on oikeus vanhempien elintasoon. Elatusvelvollisuuden laajuutta määrittäessään tuomioistuin ottaa huomioon, kumpi vanhemmista henkilökohtaisesti huolehtii lapsesta ja missä laajuudessa. Jos kyseessä on alaikäisen lapsen yhteishuoltajuus, tuomioistuin ottaa elatusavun suuruutta määrittäessään huomioon ajan, jonka lapsi viettää kunkin vanhemman luona, tai vaihtoehtoisesti se voi päättää olla määräämättä elatusapua yhteishuoltajuuden keston ajaksi.

Perhelain 62 §:n 3 momentissa säädetään elatusavun vähimmäistasosta (tällä hetkellä 27,13 euroa):

Kummallakin vanhemmalla on ansaintikykyynsä, mahdollisuuksiinsa ja taloudellisiin olosuhteisiinsa katsomatta

elatusvelvollisuus, joka on vähintään 30 prosenttia erikseen säädetystä huollettavan alaikäisen lapsen tai huollettavan lapsen vähimmäistoimeentulosta.

Perhelain 78 §:n mukaan elatusapua koskevia sopimuksia ja tuomioistuimen päätöksiä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa. Alaikäisen lapsen elatusapua lukuun ottamatta (vrt. muiden kuin riita-asiain siviiliproessilain 121 §) elatusapupäätöksiä voidaan muuttaa tai ne voidaan kumota vain hakemuksesta. Jos alaikäisen lapsen elatusapu kumotaan tai jos sitä pienennetään kuluneelta ajalta, kulutettua elatusapua ei tarvitse palauttaa. Olosuhteiden muuttuessa otetaan aina huomioon elinkustannusten kehitys.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusavun maksaa pääsääntöisesti elatusvelvollinen (velallinen) elatusapuun oikeutetulle (velkojalle).

Perhelain 76 §:n mukaan elatusapu maksetaan säännöllisesti toistuvina maksuina, jotka lankeavat maksettaviksi kuukausi etukäteen. Elatussaatavia voidaan kuitata keskinäisillä saamisilla vain, jos tästä sovitaan. Alaikäisen lapsen elatusapua ei voida kuitata muilla saamisilla. Jos tuomioistuimen päätöksellä määrätyn elatusavun maksaminen viivästyy, elatusapuun oikeutetulla on oikeus vaatia maksamattomalle summalle viivästyskorkoa siviilioikeuden säännösten mukaisesti. Elatusvelvollisen suorittamista elatusmaksuista maksetaan ensin velan pääoma kokonaisuudessaan ja vasta sitten viivästyskorot.

Kun on kyse alaikäisten lasten elatusavusta, tuomioistuinten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan elatusvelvollisen vanhemman on maksettava elatusapu lasta huoltavalle vanhemmalle kuukausittain tiettyyn päivään mennessä.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Elatusapu peritään ulosottomiesten kautta. Ulosmittausmenettely käynnistetään hakemuksesta. Menettelystä säädetään tuomioistuimen valtuuttamista ulosottomiehistä ja ulosottotoimesta ja eräiden lakien muuttamisesta annetussa Slovakian kansallisneuvoston laissa 233/1995 (ulosottolaki). Elatusavun ulosottoerinnän yleisin tapa on maksujen pidättäminen elatusvelvollisen palkasta tai muusta tulosta. Jos ulosottoerusteena on täytäntöönpanomääräys, jossa veloitetaan maksamaan rahasumma, ulosmittaus voidaan toteuttaa myös muulla tavoin kuin pidättämällä maksut palkasta tai muusta tulosta: takavarikkomääräyksellä, irtaimen omaisuuden myynnillä, arvopapereiden myynnillä, kiinteän omaisuuden myynnillä, yritystoiminnan myynnillä tai ajokortin tilapäisellä peruuttamisella. Viimeksi mainitulla tavalla on erityinen merkitys elatusavun perinnän kannalta. Ulosottomies voi määrätä ajoluvan peruutettavaksi siltä, joka jättää täyttämättä tuomioistuimen päätöksellä määrätyn elatusvelvollisuuden. Ulosottomies toimittaa määräyksen ajokortin tilapäisestä peruuttamisesta toimivaltaiselle poliisiviranomaiselle. Kun ulosmittaukselle ei enää ole perusteita, ulosottomies määrää viipymättä ajoluvan palautettavaksi.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Perhelain 77 §:n mukaan oikeus elatusapuun ei vanhene. Elatusapua voidaan kuitenkin myöntää vasta tuomioistuimen menettelyn alkamispäivästä lähtien. Alaikäisen lapsen elatusapu voidaan myöntää enintään kolmeksi vuodeksi takautuvasti menettelyn aloittamispäivästä, jos tähän on olemassa erityisesti huomioitavia syitä. Oikeus yksittäisiin toistuviin elatusmaksuihin vanhenee.

Siviililain (lain 40/1964) 101 §:ssä säädetään vanhentumisajoista seuraavasti:

1) Tuomioistuimen tai muun viranomaisen lainvoimaisella päätöksellä myönnetty oikeus vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua päivästä, jona se oli päätöksen mukaan täytettävä. Oikeus, jonka perusteet ja laajuuden velallinen on kirjallisesti tunnustanut, vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua tunnustamisen päivämäärästä; jos tunnustamisen yhteydessä asetetaan määräaika oikeuden täyttämiseksi, vanhentumisaika alkaa kuitenkin vasta

kyseisen määräjän umpeutumisesta.

2) Samaa vanhentumisaikaa sovelletaan myös yksittäisiin maksuihin, joihin suoritus on päätöksessä tai oikeuden tunnustamisen yhteydessä jaettu; yksittäisten maksujen vanhentumisaika alkaa niiden eräpäivästä. Jos yksittäisen maksun laiminlyönnin takia koko velka lankeaa maksettavaksi, kymmenen vuoden vanhentumisaika alkaa laiminlyödyn maksun eräpäivästä.

3) Korot ja toistuvat suoritukset vanhentuvat kolmen vuoden kuluttua; jos on kyse lainvoimaisesti myönnetystä tai kirjallisesti tunnustetusta oikeudesta, kyseistä vanhentumisaikaa sovelletaan vain sellaisiin korkoihin ja toistuviin suorituksiin, joiden eräpäivä lankeaa päätöksen lainvoimaiseksi tulon tai tunnustamisen jälkeen.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Elatusavun perintään liittyvän (virka)avun tarjoamista varten valtion sisäisissä tapauksissa ei ole perustettu erillistä viranomaista.

Elatusavun perimiseksi kansainvälisissä tapauksissa tarjoaa apua lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskus (Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže) (jäljempänä "keskus"). Keskus auttaa perimään elatusavun tapauksissa, joissa lapsen elatusapuun velvollinen asuu ulkomailla ja elatusapuun oikeutettu Slovakiassa tai päinvastoin (jos ulkomailla asuva elatusapuun oikeutettu vaatii elatusapua henkilöltä, jonka vakituinen asuinpaikka on Slovakiassa).

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Korvaavasta elatustuesta sekä perhelain 36/2005 täydentämisestä ja eräiden lakien muuttamisesta annetussa laissa 201/2008, sellaisena kuin se on tulkittuna Slovakian perustuslakituomioistuimen ratkaisussa 615/2006, säädetään mekanismista, jossa valtio (työ-, sosiaali- ja perheasiain keskustoimisto Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny) maksaa ns. korvaavan elatustuen elatusapuun oikeutetulle. Korvaavalla elatustuella maksetaan huollettavana olevan lapsen elatus tapauksissa, joissa elatusvelvollinen ei täytä tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä tai tuomioistuimen hyväksymällä sopimuksella määrättyä elatusvelvollisuutta.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Työ-, sosiaali- ja perheministeriö on perustanut lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskuksen keskusviranomaiseksi, joka valtion rahoittamana organisaationa huolehtii suoraan lasten ja nuorten oikeudellisesta suojelusta silloin kun asian osapuolena on ulkomainen taho. Keskus on ollut toiminnassa koko Slovakian alueella 1. helmikuuta 1993 lähtien.

Sosiaaliavusta annetussa laissa 195/1998 keskus luokiteltiin sosiaaliavun valtionviranomaiseksi 1. heinäkuuta 1998 alkaen.

Yhteystiedot/osoite:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

Sähköposti cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Puhelin: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Faksi: +421 2 2046 3258, ympärivuorokautinen numero (vain hätätapauksiin) +421 915 405 954.

Keskus on Slovakiassa toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18. joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 (jäljempänä ”elatusapua koskeva asetus”) sekä lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukainen keskusviranomaisena.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Keskukselle ei voi tehdä hakemusta suoraan ulkomailta. Elatusavun maksamista hakevan ulkomailla asuvan henkilön on otettava yhteyttä oman maansa toimivaltaiseen viranomaiseen, joka sen jälkeen toimittaa pyynnön Slovakian keskukselle.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehty Haagin pöytäkirja sitoo Slovakiaa.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Elatusvelvollisuuteen liittyvissä rajatylittävissä riidoissa oikeusavun saaminen riippuu elatusapua koskevan asetuksen 44 artiklan 3 kohdan soveltamisesta. Slovakian keskusviranomaisena lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskus tarjoaa palvelujaan maksutta ja mahdollistaa, että elatusavun määräämistä tai muuttamista koskevien tavanomaisten menettelyjen osapuoli voi Slovakiassa toimia tarvitsematta oikeusapua.

Siinä tapauksessa, että menettelyä ei voitaisi suorittaa ilman oikeusapua, maksutonta oikeusapua on tarjolla alle 21-vuotiaille luonnollisille henkilöille 46 artiklan mukaisesti. Tällaista oikeusapua tarjoaa varattomien henkilöiden oikeusavusta annetun lain 327/2005 mukaisesti oikeusapukeskus (*Centrum právnej pomoci*).

Tapauksissa, jotka kuuluvat 46 artiklan soveltamisalaan, oikeusapua tarjotaan mainitun lain mukaisesti edellyttäen, että hakija täyttää kyseisessä laissa asetetut ehdot maksuttomalle oikeusavulle.

Jos hakija ei täytä ehtoja, hänen on suoritettava oikeudenkäyntimaksut oikeudenkäyntimaksuista ja rikosrekisteriotemaksuista annetun lain 71/1992 mukaisesti. Tämän lain mukaan maksuista on vapautettu menettelyt vanhempien ja lasten keskinäistä elatusvelvollisuutta koskevissa asioissa. Oikeudenkäyntimaksuista on vapautettu myös kantaja elatusavun määräämistä tai korottamista koskevissa menettelyissä. Muutoin jokainen asianosainen maksaa itselleen ja edustajalleen menettelyssä aiheutuneet kulut. Asianosaiset maksavat yhteiset kulut määräsuhteessa osallisuuteensa asiassa ja menettelyssä. Täysi-ikäisen elatusapua koskevassa asiassa tuomioistuimien myöntää jutun voittaneelle asianosaiselle korvauksen kuluista, jotka tarvittiin oikeuksien vaatimiseksi tai puolustamiseksi hävinnyttä asianosaista vastaan.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Elatusapua koskevan asetuksen 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu keskusviranomaisena on lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskus, joka perustettiin 1. helmikuuta 1993. Koska keskus toimi vastaanottavana ja lähettävänä viranomaisena elatusvaateiden alalla kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti (mm. yleissopimus elatusavun perimisestä ulkomailla, 20.6.1956) jo ennen elatusapua koskevan asetuksen täytäntöönpanopäivää, mainitun asetuksen 51 artiklassa säädettyihin keskusviranomaisen tehtäviin liittyviä erityisiä toimenpiteitä ei ollut tarpeen hyväksyä. Elatusapua koskevan asetuksen täytäntöönpano edellytti keskuksessa vain vähäisiä organisatorisia (henkilöstöön liittyviä) muutoksia.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Päivitetty viimeksi: 06/05/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.